

Novi program dela Ljudske univerze v Ljubljani

Tudi na tem področju se komuna čedalje bolj uveljavlja

Delovni ljudje Slovenije poznajo Ljudsko univerzo okraja Ljubljana kot ustanovo, ki jim je uspešno pomagala pri njihovem izobraževanju. Te dni je Ljudska univerza objavila v posebni brošuri program svojih predavanj, tečajev in šol za l. 1957-1958. V l. 1956 se je udeležilo njenih seminarjev, tečajev in predavanj blizu 80.000 industrijskih in kmetijskih delavcev, uslužbencev in drugih državljanov. Zato je novi program zbudil veliko zanimanja.

Program Ljudske univerze pa ni zanimiv le zaradi bogate vsebine, podrobne obdelave in usmeritve v smeri našega družbenega razvoja. Z analizo tega programa lahko spoznamo, da se je to zelo prosvetno delo v zelo kratki dobi razvilo tudi organizacijsko. V shemi njegove organizacije prihaja čedalje bolj do izraza naša nova občina, naša komuna kot osnovna celica dela. V komunah že ustanovljajo komisije, ki s pomočjo lokalnih političnih, prosvetnih in gospodarskih činiteľev, a tudi s podporo centrale v Ljubljani, sestavljajo delovne programe, organizirajo seminarje, tečaje in predavanja. Po podatkih, ki jih objavlja novi program, je danes v ljubljanskem okraju 15 občin, ki imajo svoje že izdelane samostojne delovne programe za l. 1957-1958.

Družbeno ekonomsko izobraževanje — osnova dela Ljudske univerze

Medtem ko je bilo v prvih letih obstoja Ljudske univerze delo usmerjeno predvsem v poljudno znanstveno izobraževanje, so sedaj prišle jasno do veljave nove oblike dela, ki gredo v korak z našim razvojem. Program Ljudske univerze ima danes tri poglavja: družbeno-ekonomsko, strokovno in poljudno znanstveno izobraževanje.

V želji, da bi seznanili naše bralce z uspehi in izkušnjami Ljudske univerze okraja Ljubljana podrobneje, se bomo danes obširneje ustavili le pri prvem sektorju njenega dela, pri družbeno-ekonomskem izobraževanju.

Ljudska univerza je izdelala prvi program družbeno-ekonomskega izobraževanja organov delavskega samoupravljanja že v l. 1956. Organizirala je predavanja o blagovni proizvodnji, naši gospodarski

politiki, delavskem samoupravljanju, funkcijah organov delavskega samoupravljanja, politiki kadrov, komercialni politiki in o razvoju delavskega gibanja pri nas in po svetu, a tudi tri predavanja iz gospodarskega prava. Za vse te teme je univerza izdelala obširne teze, ki so služile kot pomoč predavateljem in slušateljem seminarjev. Vse to gradivo bo letos izšlo v posebni zbirki.

Že v teku prvih seminarjev so izkušnje pokazale, da je potrebno izdelati tudi poseben program za seminarje s predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov. Lanske jeseni je Ljudska univerza izdelala tudi poseben program za delavske svete in upravne odbore v trgovini in gostinstvu, za člane potrošniških svetov, upravne odbore socialnega zavarovanja, upravne odbore trgovinskih in gostinskih zbornic, nadalje za šolske odbore, za ustanove ljudskega zdravstva in za hišne svete.

Kljub vsem začetnim težavam je Ljudska univerza na temelju teh programov organizirala že v l. 1956 seminarje v 13 občinah in z njimi zajela 40 podjetij, a od avgusta l. 1956 do junija l. 1957 je bilo samo v ljubljanskem okraju vključenih že 100 podjetij iz 19 občin. Seminarji za predsednike delavskih svetov in upravnih odborov so trajali po 14 dni, na njih pa so uporabljali najmodernejše metode razlaganja gradiva z uporabljanjem pomožnih učnih sredstev. Te metode je izdelala Evropska agencija za delovno storilnost, naši strokovnjaki pa so jih prilagodili našim razmeram.

Dosedanje delo in uspehi Ljudske univerze dokazujejo, da je ta ustanova uspešno vključila v svoje delo potreben kader predavateljev in sodelavcev. Razen

drugega je to posledica tudi živega stika med Ljudsko univerzo in okrajnim odborom SZDL, ki je dajal osnovne politične ideje za izdelavo novega programa, nadalje s komisijo za družbeno upravljanje, zbornicami, sindikati in podjetji. Zelo koristno je bilo tudi sodelovanje z Republiškim zavodom za organizacijo dela in proučevanje varnosti pri delu in z Zavodom za planiranje.

Občinske izobraževalne komisije

Na pobudo Socialistične zveze in v njenem okviru so bile ustanovljene občinske izobraževalne komisije. Danes sodelujejo v teh komisijah zastopniki Socialistične zveze, občinskega sindikalnega sveta, mladine in Društva prijateljev mladine. Tako je Ljudska univerza vključila v delo tudi znatno število predavateljev iz občin. Da bi jih dobro pripravila za prihodnje naloge, je organizirala zgledne seminarje, v katerih so dobili jasna navodila za delo v svojih občinah. Najboljše komisije so bile v Kamniku, na Vrhniki, v Litiji, a dobro so delale tudi komisije v Cerknici, Loškem potoku, Dobrovi in Polju. Občinski sindikalni sveti so začeli aktivno podpirati to akcijo posebno po kongresu delavskih svetov.

Danes se že kažejo težnje, da bi se izobraževalne komisije razvile v središče vsega kulturno-prosvetnega dela v občini. Nekateri so mnenja, da bi bilo potrebno povezati te komisije s krajevnimi knjižnicami, a knjižničarji naj bi bili sekretarji komisij. Ena izmed važnih nalog teh komisij bi bila tudi, da bi odločilneje vplivale na podružbljenje materialnih sredstev raznih društev v občinah.

Prizadevajo pa si tudi, da bi organizacijsko omrežje žarišč tega dela še bolj približali neposrednim proizvajalcem, in to z organiziranjem izobraževalnih centrov v večjih podjetjih in zadrugah.

Med delom je Ljudska univerza odpravila tudi nekatere pomanjkljivosti v zvezi z dotedanjimi metodami predavateljev, ki so sodelovali na seminarjih. Fosamezni predavatelji v začetku niso upoštevali konkretnih razmer v podjetjih. Njihova predavanja so bila preveč splošna. Zanimanje za seminarje je začelo padati in se je znižalo tudi število obiskovalcev. Zato je Ljudska univerza, da ne bi reševala takih problemov od primera do primera, organizirala za predavatelje tridnevni seminar o delovnih metodah. To je pripomoglo, da so bile take pomanjkljivosti odpravljene. Drugo napako so zagrešili organizatorji po občinah, ki so zadrževali v seminarje delavske svete različnih tovarn in se je tako dogajalo, da je bilo na nekaterih seminarjih tudi nad 200 slušateljev, kar je oviralo pravo seminarsko delo. Tudi ta pomanjkljivost je bila odpravljena.

Po novem programu Ljudske univerze okraja Ljubljana bodo na področju izobraževanja organov delavskega in družbenega upravljanja uvedene nove oblike izobraževanja. Tako organizirajo sedaj specialno šolo za delavsko samoupravljanje, ki bo imela širši program od vseh dosedanjih seminarjev. Začela bo delovati že prihodnji mesec v Ponovičah, bo internatskega značaja in bo trajala tri tedne. Šolo bodo lahko obiskovali vsi državljani, ki se zanimajo za delavsko samoupravljanje. Kasneje naj bi te šole začele delovati tudi v občinah.

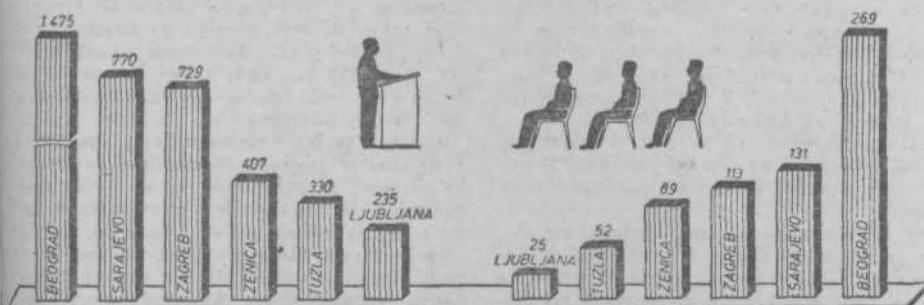
Z. Gosak

KOMUNE V ŠTEVILKAH

LJUDSKE IN DELAVSKE UNIVERZE V LETU 1956

Število javnih predavanj

Število obiskovalcev v tisočih

Število ljudskih in delavskih univerz se je v zadnjih dveh letih močno povečalo. Tako so v l. 1956 imela skoraj vsa večja mesta po več ljudskih in delavskih univerz. V tem sta bila Beograd in Zagreb vsekakor med prvimi. Po podatkih Statističnega letopisa Zveznega zavoda za statistiko je bilo v Beogradu 17, v Zagrebu pa 13 univerz. Na tretjem mestu je bil Maribor z 12 univerzami.

Iz grafika je razvidno, da je bilo na ljudskih in delavskih univerzah v l. 1956 največ javnih predavanj v Beogradu (1475 z 269 tisoč obiskovalci) za njim prideta Sarajevo (s 770 predavanji in 131 tisoč obiskovalci) in Zagreb (s 729 javnimi predavanji in 113 tisoč obiskovalci).

Splošno vzeto ugotavljamo v manjših krajih bolj živo aktivnost ljudskih in delavskih univerz kakor v naših večjih mestih. V teh manjših krajih so ljudske univerze pogosto glavno, če ne edino središče kulturnega in zabavnega življenja.

Število javnih predavanj na ljudskih in delavskih univerzah v l. 1957 po mestih: Niš 110, Novi Sad 148, Reka 154, Kragujevac 16, Priština 25, Subotica 209, Zrenjanin 31, Dubrovnik 105, Karlovac 97, Osijek 89, Pulj 53, Split 227, Celje 13, Maribor 184, Banja Luka 27, Mostar 75, Bitolj 39, Skopje 172, Nikšić 109 in Titograd 65.